

Herdenkingsreis Stichting Sobibor Oktober 2022

Van 12 tot en met 15 oktober heeft na twee en half jaar wachten en drie keer uitstel de Herdenkingsreis van de Stichting Sobibor plaatsgevonden. Nadat we begin oktober in Den Haag met elkaar hadden kennis gemaakt en duidelijk werd waarom iedereen mee ging met de reis, trof een deel van de groep elkaar al 's avonds op 11 oktober in een van de vele hotels vlakbij Schiphol. Niemand wilde immers de vlucht missen door vertragingen op Schiphol. Helaas hebben twee deelnemers vanwege Corona moeten afzeggen.

Met enige vertraging kwamen we aan het begin van de middag aan in het Polin Museum in Warschau. Onze gids Jagna wachtte ons op en trakteerde ons na een heerlijke lunch op een prachtige rondleiding door het museum. Hierna vertrokken we naar Lublin.

De volgende dag opnieuw een rondleiding door het ghetto van Wlodawa, gevolgd door het bezoek aan Sobibor. Net zoals andere jaren, hebben we als Stichting Sobibor eerst iets verteld over het vernietigingskamp. Ook hebben we getuigenissen met de groep gedeeld.

Hoewel de ontwikkeling van het terrein nog altijd niet gereed is, waren de mensen van het nieuwe museum zo aardig om ons naar de ashevel te begeleiden voor onze herdenking. Het was een prachtige en emotionele gebeurtenis. Hierna was er tijd om het nieuwe museum te bezoeken.

Over het algemeen waren de mensen erg positief over het museum en de wijze waarop de herdenking aan het vernietigingskamp gestalte heeft gekregen. De dag werd afgesloten met een intieme en heerlijke joodse maaltijd.

De volgende dag zijn we direct naar Sobibor vertrokken om de dag te beginnen met de uitreiking van de Rachel Borzykowski penning aan de twee docenten Joanna en Iwona uit Lublin. Ze kregen de penning vanwege de jarenlange betrokkenheid bij de Herdenkingsreis van de Stichting Sobibor. Ieder jaar opnieuw doen beide leraressen samen met zo'n 25 scholieren mee aan onze Herdenking op de ashevel. Ook delen ze Poolse getuigenissen met onze groep. En zelfs op het moment dat wij vanwege de oorlog of Corona moesten afzeggen, kwamen er foto's en verslagen onze kant op. Na een officiële herdenking, het was 14 oktober 2022, de dag van de opstand, werd Stichting Sobibor samen met BSH in de gelegenheid gesteld om een paar stenen tijdelijk neer te leggen. Een prachtig moment. Tegelijkertijd sprak Loek van Mourik met de scholieren uit Lublin over zijn oorlogsverleden. Hoe het is om op te groeien, zonder zeker zijn van een naam. Zijn verhaal maakte diepe indruk op de scholieren. Voor degenen die nog puf over had was er in de middag nog een prachtige rondleiding door theater NN. Het joodse verleden van Lublin kwam er aan de orde. Op zaterdag 15 oktober, de laatste dag, vertrok de groep naar Warschau. Na een rondleiding door het voormalige ghetto van Warschau en een vluchtige lunch zat de reis er helaas alweer op. Een week na dato wordt er nog altijd intensief gecommuniceerd door de deelnemers in

de Whatsapp groep van de reis. Iedereen kijkt er nu al naar uit om elkaar opnieuw te treffen bij de reünie.